

KIS-491 – Gl. terroir

(RLN da YBAN – 30 03 96)

Goulenn a ran da ali evit treiñ Gl. *terroir*. DFBH. a ro Br. *kornad-bro*, pezh a zo diresis ha dispirus mik, rak sterva ar ger gallek zo ledan hag arlivek. Setu pezh a lavar al *Larousse* kelc'houziadek e 10 levrenn :

TERROIR (lat. pop. *terratorium* du lat. class. *territorium*)

1. Ensemble de terres exploitées par les habitants d'un village.
2. Ensemble des terres d'une région, considérées du point de vue de leurs aptitudes agricoles et fournissant un ou plusieurs produits caractéristiques (il existe des terroirs très vastes, comme la plaine céréalière de Beauce et d'autres très petits, comme ceux qui produisent certains vins de Bourgogne).
3. Province, campagne, considérées comme refuge d'habitudes, de goûts typiquement ruraux ou régionaux : Un écrivain du terroir. Des mots du terroir.
4. Avoir un goût de terroir, sentir le terroir : avoir un caractère particulier tenant aux origines, au pays qu'on habite : Ses ouvrages ont un goût du terroir. Cet homme, cet ouvrage sent le terroir.
5. Œnologie. Ensemble constitué par le sol et le climat correspondant à un vignoble déterminé et contribuant à donner son caractère spécifique au vin qu'il produit.

(YBAN da RLN – 03 04 96)

Anv zo eus ur c'horn bro, un douar (hag un hin ivez, evit ar gwin da skouer), evit a sell doareoù a-ziforc'h evel ar stuzegezh, an deodyezh, kenderc'hadoù 'zo... E meur a dermen e c'haller soñjal ha ne gav ket din e ranker treuzplakañ stervaoù ar galleg. Setu loazioù ar brezhoneg :

VALL. *taread* ; *douar*, *doare-douar* ; (ce vin a) goût de terroir *blaz e zoare-douar*.

GReg. (in GIBR.) *téroüer*. Ce vin a un goût de terroir, *blaz an téroüer a zo gant ar gwin-mañ*. Bez' ez eus ivez *doüaraich* evit "nature d'une terre".

TDE.FB. Ce vin a un goût de terroir, *eur vlaz douar a zo gant ar gwin-ze*.
DFBH. *kornad-bro*. NDBF. *kornad-douar, korn-bro*.

E gwir ez eus c'hoazh *tolead, broezenn, tir* (tiriad), *rannvro* ha *bro* zoken hep ankouaat *kornad, tachenn(ad), ploue, maez(ioù)*. Ha moarvat e ve kavet ouzhpenn.

An alamaneg a ro : *Boden, Land* hag evit “ goût de terroir ” *Erdgeschmack*.

Evit ar saozneg : *region, country*. “Écrivain de terroir” *regional author*.
“Avoir un goût de terroir” *to be evocative (redolent) of the soil*. “ Ses livres ont un goût de terroir ” *his books are evocative of rural (country) life*. “ Accent du terroir ” *rural accent*.

Gwelomp :

1. Hollad an douaroù korvoet gant tud ur gêriadenn a vez graet anezhañ **rann b**. (diouzh ret **rannad, rannad douar**) : hBr. *rannou* "patrimonia". Ur frapadig e'm eus soñjet e lakaat gourel evel e henvrezhoneg hag e gwenedeg. Dav eo pouezañ mat evit a sell ar Jedoniezh Gl. *division*, Br. *rannad* g. pa'z eus anv eus ur gwezhiañ.

2. & 5. Aze ez eus anv eus douaroù ur rannvro ha n'eus ket kalz a gemm etre an daou generadur. Ouzhpenn **rannvro** ez eus ivez **rannbarzh** ha **ranndir**. An termenoù-se ne verkont ket an arvez “ a-ziforc'h ” avat, nemet **rannbarzh**, stambouc'hek a-walc'h, o tont eus ar c'hembraeg emichañs. E SADED Don e lennan : “ A-du-rall o deus ar c'hanouc'hellañ hag ar gounit sec'h digoret d'ar gwinizh *rannbarzhioù* krin ha grizias. ” Ne gav ket din e ra dave ar frazenn-se d'an holl gennotadurioù a zo e-barzh Gl. *terroir*. Dedennus a-walc'h eo Br. *douaraj* nemet ez eo ivez Gl. *atterrage* "l'endroit où un vaisseau prend terre". Talvezout a ra ar boan luniañ un termen neuze, unan o taveiñ d'an douar end-eeun, war-benn deouezañ an kez blaz ! Tu a ve da soñjal e Br. *douarad*, evel Br. *hinad*, nemet e talvez ivez "annezad an Douar". Engwezhiet eo ivez *douareg, douarenn...*

Kinnig a ran **handouar** enta. Dave a ran da Br. *handaol*, Gl. *spécialité*, h.a. Un arnod : “ *Bez' ez eus handouaroù ec'hon meurbet, evel kompezenn edus ar Beauce, ha reoù all bihan kenan, evel ar re a genderc'h seimoù 'zo a Vurgondia.* ”

3. Evit ar c'hemeradur-mañ e kav din e spir **rannvro, bro, korn bro, ploue...** *Ur skrivagner rannvroel* (pe *ur skrivagner korn bro*, ha zoken *ur skrivagner bro*). *Troiennoù idiomatek ur c'hornad bro* (hag ivez *gerioù purju* !)...

4. Evit an troiennoù livus e-giz Gl. “Ce vin a un goût de terroir ” e spir Br. *Blaz e zouar (e zoare douar, e handouar) zo gant ar gwin-mañ*. Lezomp : *Ur vlaz douar zo gant ar gwin-se, amjestr ma'z eo !* Evit Gl. “ Les ouvrages de cet auteur ont un goût de terroir ”, Br. *Blaz e gorn bro (e vro) zo gant oberennoù an aozer-se*, hag all. Gl. “ Un accent du terroir ”, Br. *Ur pouez mouezh (ur stumm mouezh) a-ziwar ar maez*. Gl. “ Cet homme sent le terroir ”, Br. *Doare (neuz...) un den a-ziwar ar maez zo gant hemañ*.

(GE da YBAN – 11 04 96)

Evit Gl. *terroir*, ez ankouaez hBr. *gueretre-* a hañval din bezañ azas koulskoude, dreist-holl pa sellan e geveleb Kb. *gwerydre (-re "astennad" eus ur gweryd "pridd, daear")*. GP en dezneuzias Br. *gwerere*, a gavan un dedroadenn reñverek ; nesoc'h da lusk an dezneuziañ e rafen gant **gweredre** (b.). O sevel *handouar*, ha ne gouezhez ket en tech karezet ganit a-hed ar wech, distreiñ sofkont d'un hevelep kedrann ?